

تصویر سرای رولان باروت و سالک ایرانی

محمد پیرحیای (نویسنده)

سرشناسه	: پیرحیاتی، محمد، ۱۳۴۲ -
عنوان و پدیدآورنده	: تصویرسرای رولان بارت و سالک ایرانی / محمد پیرحیاتی (مونس).
مشخصات نشر	: تهران: روزنه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۴-۸۸۵-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: بارت، رولان، ۱۹۱۵ - ۱۹۸۰ م. -- نقد و تفسیر
موضوع	: Barth, Roland, 1915- 1980-- Criticism and interpretation
موضوع	: پیرحیاتی، محمد، ۱۳۴۲ -- نقد و تفسیر
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ پ ۹۲/ب ۸۵
رده بندی دده	: ۴۱۰/۹۲
شماره کتابخانه ملی	: ۵۵۲۹۵۶۷

تصویرسرای رولان بارت و سالک ایرانی

محمد پیرحیاتی (مونس)

طرح جلد: اثری از حسن فیاض‌نیا

بر اساس نقاشی از محمد پیرحیاتی تحت عنوان «تصویرسرای رولان بارت»

چاپ اول: ۱۳۹۸

قیمت: ۳۹۵۰۰ تومان

چاپ و صحافی: دانشجو

آدرس: خیابان مطهری، خیابان میرزای شیرازی جنوبی، پلاک ۲۰۲، طبقه ۳، انتهای رات روزنه

تلفن: ۸۸۸۵۳۷۳۰ - ۸۸۸۵۳۶۳۱ ☎️ شماره: ۸۶۰۳۴۳۵۹

سایت: www.rowzanehnashr.com 🌐

telegram.me/rowzanehnashr 📠 rowzanehnashr

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۴-۸۸۵-۴ ISBN: 978-964-334-885-4

❄️ تمام حقوق برای ناشر محفوظ است ❄️

فهرست

۹	پیشگفتار: «تصویر سالی رولان بارت و سالک ایرانی»
۱۳	اصطلاح‌شناسی در «تصویر سرا»
۱۵	ارجاع در متن و تصویر با رولان بارت
۱۹	اثر و «تصویر سرا»
۲۳	افق جانور شناسانه و «تصویر سرا»
۲۵	آدم کهن‌الگوی «تصویر سرا»
۲۷	بیان بصری، بیان زبانی و «تصویر سرا»
۲۹	بازخوانی و «تصویر سرا»
۳۳	پژوهش تطبیقی و «تصویر سرا»
۳۵	پیوستگی و «تصویر سرا»
۳۷	پژواک سرای واژه‌ها
۴۱	پیامبر عکاسی نویسی جهان
۴۵	«تصویر سرا» و دیدن و دیدار
۴۹	تکرار و رولان بارت
۵۳	«تصویر سرا»ی شفافیت بخش
۵۵	خود درگیری و «تصویر سرا»

- خیال و «تصویرسرا» ۵۹
- خوانش رولان بارتی ۶۱
- دشوار اندیشی رولان بارت ۶۵
- ذهن شناسی و درک شناسی «تصویرسرا» ۶۹
- رولان بارت با زخم‌هایش بازی می‌کند ۷۳
- تعریف، رژه‌ی مضاعف و «تصویرسرا» ۷۹
- فرا ربان، «تصویرسرا» ۸۳
- کلیشه و رولان بارت ۸۷
- مقاومت شکنی و «تصویرسرا» ۹۳
- مجنون نگاری‌های «تصویرسرا» ۹۵
- معنا و «تصویرسرا» «معنا دو تایی» با «مفهوم» است ۹۷
- ناخودآگاهی و «تصویرسرا» ۱۰۱
- سرنوشت و سرگذشت معنا با دیدن و دید ۱۰۳
- پس گفتار «تصویرسرای رولان بارت و سالک ایرانی» ۱۰۹
- پیوست‌ها ۱۲۹
- پی‌نوشت‌ها ۱۶۱
- آثار فرهنگی، ادبی، هنری و پژوهشی محمد پیرحیاتی (مونس) ۱۹۵
- کتابنامه ۲۰۱
- خلاصه کتاب ۲۰۷

پیشگفتار «تصویر سرای رولان بارت و سالک ایرانی»^۱

«قطعه نویسی رولان بارت،

تکه تکه های تصویر سرا در اندیشه ای است

که گاهی قصد خود انتقادی دارد»

(مونس)

پژوهش در رشته های گوناگون در کنار تجارب عملی و اجرایی اغلب این رشته ها از سوی هر انسانی می تواند جذاب، کنجکاوانه و حتی تحسین برانگیز باشد به ویژه وقتی مطلع می شویم که این امر نه تنها با رویکردهای تطبیقی همراه بوده بلکه در دو ساحت عدم و قلمی دارای پشتوانه ای از اندیشه و اندیشیدن است که «حکمت پشت دل»^۲ ناه بدن آن بی گمان کافی ست تا از عمق این معنا در «اسرار و اصرار» این حکمت نیز بهره بردارد.

بدیهی است که در این شرایط آدمی از کنجکوی و شگفتی به وادی اندیشه و اندیشیدن افتاده و تأمل برانگیزی اثر می تواند تمامی حضور مخاطب را از آن خود نماید. نویسنده و هنرمند کتاب حاضر، محمد پیرحیاتی (مونس) - بنوان سالکی ایرانی - سالیان درازی است با رویکرد تطبیقی میان «تجارب قلمی و تجارب قلمی»^۳ مشغول بوده و آثار گوناگونی را نیز در این زمینه منتشر کرده است.

شاید نکته ای حائز اهمیت و کلیدی کتاب حاضر - تصویر سرای رولان بارت و سالک ایرانی - را بتوان به رویکردهای تطبیقی سالک ایرانی میان «بیان بصری و بیان زبانی» در اندیشه و اندیشیدن فرزانه ای غربی به نام رولان بارت ارجاع داد. رویکردهای تطبیقی هرگونه خوانش هنر با فرهنگ و بیان

بصری که تصویر بنیاد و دیداری می‌باشد، همچون نقاشی، عکاسی، رسانه‌های تصویری، نشانه‌های دیداری و نشانه‌های تصویری، نماد شناسانه، تمامی هنرهای تجسمی و نمایشی را دربر می‌گیرد تا مورد وثوق و تأمل خویش قرار داده تا جایی که در این راستا نیز آثاری به چاپ رسانده است که اگر نگوییم بی‌نظیر شاید در جهان اندک شمارند که با این‌گونه رویکرد به آثار اندیشه‌ی دیگری رداخته تا «دیگرپذیری» را نیز به طور ضمنی القاء نمایند.

بر این پایه تصویر سرا به‌مثابه اصطلاحی رولان بارتی از همین ناحیه و رویکرد مورد توجه «سالک ایرانی» قرار گرفته است زیرا برای او «بیان بصری» اش همان اندازه قابل تطبیق می‌باشد که «بیان زبانی» اش.

به عبارت دیگر به نظر سالک ایرانی تصویرسرای رولان بارت از مباحث اندیشگی او خبر می‌دهد که هر دو ساحت بیان بصری و بیان زبانی را با خود حمل می‌کند تا جایی که می‌تواند تصویر سرا را محل تجلی بیان ناخودآگاهی «زبانی» دانست که هنوز تحت تأثیر رولان به‌طورهای اندیشه و اندیشیدن است که از ابزار نماد با بیان بصری اش استفاده می‌کند.

این رویکرد تطبیقی میان بیان بصری و بیان زبانی با اندیشگی نهفته در تصویر سرا نخستین و مهم‌ترین علت و دلیل شک‌گیری کتاب حاضر می‌باشد ولی تنها دلیل آن نیست زیرا دلایل دیگری نیز وجود دارد همچون عشق و علاقه‌ی سالک ایرانی به اندیشه و اندیشیدن رولان بارت به‌ویژه ساحت تضاد آمیز و متناقض بودن برخی از آن‌ها که تا به حال سالک ایرانی چند مقاله نیز در راستای اندیشگی او به چاپ رسانده است و چند نقاشی نیز از آن به تصویر درآورده است از آن جمله: «دوکسا»، «باغ زمستانی»، تصویرسرای رولان بارت- که طرح جلد کتاب حاضر نیز می‌باشد- و نقاشی نمادین و سوررئالیستی از «چهره‌ی رولان بارت».

از علاقه‌ی سالک ایرانی همین اندازه می‌توان گفت که اغلب آثار ترجمه

و چاپ شده‌ی رولان بارت به زبان فارسی را سال‌هاست که در دستور کار مطالعاتی و پژوهشی خویش قرار داده که به‌زودی در کتابی دیگر «رویکرد رولان بارت شناسانه‌ی» خویش را در طول این سال‌ها عرضه خواهند نمود. نکته‌ی پایانی این که اگر به برخی از آثار رولان بارت همچون «سخن عاشق»، «رولان بارت نوشته‌ی رولان بارت» که به آن‌ها نام «قطعه‌نویس» یا «خود نوشت» - اثر بیوگرافی - داده‌اند بی‌گمان کتاب حاضر - تصویر سرای رولان بارت و سالک ایرانی - می‌تواند بخشی از اتو بیوگرافی اندیشه‌ها و اندیشیده شده‌های دنیای بیوسالک‌های غربی یعنی رولان بارت و شرقی یعنی سالک ایرانی - محمد پیرحیاتی (مونس) - محسوب گردد که تصویر سرای هر دو اندیشمند را نیز به‌نوعی آشکار و غریبان خواهد نمود.

مترجم یکی از کتاب‌های خود نوشت یا قطعه‌نویس رولان بارت یعنی «پیام یزدانجو» به کتاب اشاره می‌کند که می‌تواند تا حدود زیادی نیز مبین نظر بنده در این مقدمه گویا باشد، به‌ویژه آنجایی که در مورد رولان بارت می‌گوید: «کتاب حاضر - رولان بارت نوشته‌ی رولان بارت - اثری اتو بیوگرافیکی است اما بارت نویسنده این ژانر متعارف را به یکی از نامتعارف‌ترین انواع ادبی بدل می‌کند: شرح حالی بی‌سابقه که شخصیت و سرگذشت سوژه را از راه روایتی رمان گونه به تصویر می‌کشد؛ ادبیات، فلسفه، روان‌کاوی، سیاست، زیبایی‌شناسی و سخن‌شناسی را باهم رزم آمیزد؛ تا یکی از ناب‌ترین نمونه‌های خودشناسی و تأویلی را خلق می‌کند»^۱. اگر اغراق نکرده باشیم آنچه را که «پیام یزدانجو» در رابطه با «رولان بارت» گفته است، می‌توان در رابطه با کتاب حاضر یعنی «تصویرسرای» رولان بارت و سالک ایرانی نیز تأیید و بر آن تأکید نمود، زیرا کتاب حاضر تنها نوشتن درباره‌ی تصویرسرای رولان بارت و اندیشه‌ی رولان بارت نیست بلکه سالک ایرانی - محمد پیرحیاتی (مونس) - نیز به‌نوعی نوشتار یا بیان زبانی اندیشه و اندیشیدنی را آشکار

می‌کند که سرشار از بیان بصری در اشکال گوناگون هنری است که از «حکمت پشت دل» سرچشمه گرفته و تا به حال رویکردهای تطبیقی خود را با دیگر رشته‌ها، اندیشه‌ها، نظریه‌ها آشکار نموده است و آثار چاپ‌شده‌ی ایشان شاهد این مدعای ماست. هرچند که خود ایشان با زبانی شاعرانه همواره یادآور می‌شوند:

«اسیر کوی غیب توآم به غیبت دگران کاری ندارم

تو خریدار منی به قیمت دگران کاری ندارم»

(مونس)

زهره پیرحیاتی

دانشجوی دکتری روان‌شناسی دانشگاه تهران

www.ketab.ir